



Corna Musica

Kráľovská hudba gotiky a renesancie

Corna Musica (foto: D. Godár, archív HC)

Štvorica multiinštrumentalistov – Juraj Korec, Ivan Čermák, Nikola Ovčarovičová a Juraj Mitošinka – vytvorila zoskupenie Corna Musica zamerané na interpretáciu hudby 13. až 17. storočia na dobových hudobných nástrojoch. Vytvorili aj program pre deti a mládež s názvom Kráľovská hudba gotiky a renesancie, v rámci ktorého približujú mladým poslucháčom dávno zabudnutú hudbu kráľovských dvorov. S tromi z nich sme sa rozprávali o ich skúsenostiach a inšpiráciách pri koncertovaní a tvorbe hudobných programov pre mládež.

Prípravili **Lucia LUKNÁROVÁ** a **Veronika ŠTUBŇOVÁ**

■ **Ste vytiažení profesionálni umelci sveto-bežníci. Spája vás nadšenie pre interpretáciu historickej hudby, no venujete sa aj mladému publiku – ste tvorcami ojedinelého hudobného projektu pre mládež Kráľovská hudba gotiky a renesancie. Kedy a ako sa stretli vaše umelecké idey a prečo ste sa rozhodli, že svojimi umeleckými aktivitami začnete oslovovať aj mladú generáciu?**

JURAJ KOREC (J.K.): Na Slovensku kedysi pôsobil súbor pre stredovekú hudbu Musa Antiqua Sloveniae, viedol ho Vladimír Rusó a koncertoval cez vtedajšiu agentúru Slovkoncert. Chcel som nadviazať na jeho činnosť, ale situácia v republike sa zmenila a zrazu neboli peniaze ani vôľa v tejto oblasti niečo urobiť. Počas vojenskej služby (Vojenský umelecký súbor) som začal hrať s Ivanom Čermákom a neskôr sme sporadicky vystupovali ako duo. V rokoch 1997 až 2012 som učil na Konzervatóriu v Bratislave odbor historická hudba. Ako pedagóg som vo svojej triede zasvätil viacerých študentov do „tajov“

hry na dobových nástrojoch. Na Konzervatóriu v tom čase učil a v súčasnosti aj naďalej učí náš kolega Juraj Mitošinka. Zistili sme, že študenti – budúci profesionálni hráči – majú o tejto hudbe mylné a nedostačujúce informácie, preto sme sa rozhodli, že svojimi umeleckými aktivitami začneme hudbu gotiky a renesancie propagovať medzi mladými poslucháčmi.

Na Slovensku je veľa kráľovských miest, hradov, dokonca korunovačné mesto, tam sa žiada, aby sa hrala hudba pompéžna, slávnostná a kráľovská. Sme hráči na dychových nástrojoch, a tie jediné sú schopné tieto umelecké nároky uspokojiť. Aj z nášho územia pochádza množstvo skladieb, ktoré potrebujú práve takéto nástroje.

NIKOLA OVČAROVIČOVÁ (N.O.): Členkou súboru Corna Musica som sa stala v roku 2012, a to vďaka Jurajovi Korcovi. Keďže pôsobil na Konzervatóriu ako pedagóg, mala som príležitosť zoznámiť sa s historickými nástrojmi nielen ako poslucháč. Počas štúdia som mala z dejín

hudby síce teoretické informácie o gotickej a renesančnej hudbe, ale príležitostí vidieť a počuť autentické nástroje a interpretáciu skladieb na týchto nástrojoch naživo bolo veľmi málo. Až vďaka hlbšiemu poznaniu dobových nástrojov a hudby sa mi začali dávať naučené informácie do súvislostí.

JURAJ MITOŠINKA (J.M.): Pre mňa je veľkou ctou a zároveň potešením spolupracovať s kolegami zo súboru Corna Musica. Okrem toho, že si ich všetkých veľmi vážim ako profesionálnych hudobníkov, rozumieme si aj z ľudskej stránky. Príležitostne hrávam s rôznymi súbormi špecializujúcimi sa na interpretáciu dobovej hudby, ale väčšinou ide o orchestrálne a vokálno-inštrumentálne diela. So súborom Corna Musica je to iné už len z pohľadu obsadenia – sme len štyria a hra každého z nás je fyzicky exponovaná takmer nepretržite.

■ **Nikola sa okrem štúdia hry na fagote venuje aj hre na replikách dychových dobových nástrojov z 13.–17. storočia, Juraj je**



(foto: D. Godár, archív HC)

profesionálny fagotista, no okrem toho je aj neúnavným bádateľom v stavbe historických nástrojov – zrekonštruoval viacero typov renesančných dychových nástrojov, niektoré poznatky má dokonca aj patentované. Aký bol váš prvý historický nástroj, odkiaľ vaše nástroje pochádzajú, odkiaľ čerpáte poznatky, ako majú vyzerat' a znieť a ktorý z nich považujete za najvýnimočnejší?

J.K.: Mój prvý historický nástroj bol postavený v roku 1986 v Prahe. Je to altový krummhorn, ktorý som za vyše tri desaťročia poprерábal.

júce miesto v rodine dulcianov, z čoho máme veľkú radosť. Ťažko je odpovedať na otázku, ktorý nástroj považujem za najvýnimočnejší. Každý nástroj je zvukovo, farebne a interpretačne jedinečný, ale tak už to pri dychových nástrojoch je. Preto sa snažíme poslucháčom na koncerte predstaviť čo najväčšie množstvo zvukových kombinácií, a tým im nechávame priestor predstaviť si, ako hudba v období gotiky a renesancie mohla znieť.

■ Ivan upravuje skladby dávnych historických období. Aká je proveniencia tejto hudby, kde nachádzate notové záznamy, a prečo považujete za dôležité, aby sa dnes ľudia zoznámali so starou hudbou?

J.K.: Najviac sa snažíme hrať domácu tvorbu a potom skladby z Česka a Poľska, ale hráme aj bežne známej repertoár gotiky a renesancie. Najšť notové zdroje z tohto obdobia už v súčasnosti nie je problém, pretože sú vydavateľstvá,

interpretáciu. Tú je možné docieľiť len na pôvodných nástrojoch a s využitím dobovej interpretačnej techniky. Za tým je celá veda – stavba, technika hrania, ladenie, zdobenie. Aký je pomer medzi teóriou, ktorú musíte do hrania pretaviť, a vašim „osobným vkladom“?

J.K.: Každá doba má svoje charakteristické zvuky a len tie dokážu hudobné umenie danej doby oživiť. Je to hudba v pôvodnom znení bez titulkov. Je pravda, že táto hudba sa dá hrať aj na súčasných nástrojoch, ale tak ozajstné brány histórie zostanú zatvorené a ducha toho obdobia sa nepodarí oživiť. Vyhýbame sa teórii, ktorá sa učí na našich školách, pretože je odtrhnutá od reality. Zameriavame sa skôr na dobové traktáty a kritické hudobné edície.

■ V dnešnej dobe, žiaľ, väčšina detí pozná hudobné nástroje poväčšine z učebníc či nahrávok. Hudobné nástroje z obdobia gotiky a renesancie, na ktorých hráte vy, sú zrejme úplne neznáme. Vo vašom hudobnom projekte ponúkate mladému publiku prehliadku dobových, najmä drevených dychových nástrojov. Aké zaujímavé hudobné nástroje môžu mladí poslucháči na vašich koncertoch vidieť a počuť?

J.K.: Presne tak. Nástroje, na ktoré hráme, sú v dnešnej dobe u nás neznáme, a to nielen



N. Ovčarovičová (foto: D. Godár, archív HC)



(foto: archív súboru)

Nástroje pochádzajú od viacerých výrobcov. Pôvodne som na kvalitné nástroje nemal finančné, tak som ich kupoval od českých výrobcov a sám som ich prestavoval. Až neskôr som si mohol dovoliť kvalitné majstrovské nástroje. To, ako majú nástroje znieť, sa dozvedáme z nahrávok a koncertov, a to, ako majú vyzerat', poznáme z dobových vyobrazení, z múzeí, teda dobových zápisov a opisov.

N.O.: Mojm prvým nástrojom bol šalmaj, s ktorým sme sa pekne potrápili, kým sme ho dali do hrajúceho stavu. Neskôr k šalmaju pribudol altový dulcian, ktorý doplnil chýba-

ktoré sa vydávaním takéhoto notového materiálu zaoberajú. Hudba gotiky a renesancie nemá pevnú inštrumentáciu, takže pri dodržaní dobových konvencií môžeme hrať hudbu vokálnu, sláčikovú alebo klávesovú.

• Zoznamovať sa so starou hudbou je, samozrejme, potrebné, pretože poznávanie tohto umenia mení celkový pohľad na danú epochu. *Historia magistra vitae* a hudba je syntéza poznania každého historicko-estetického obdobia.

■ Na svojich koncertoch sa snažíte sprostredkovať poslucháčom autentickú

u detí. Aj koncerty pre dospelé publikum vždy dopĺňame o sprievodné slovo. Veľmi nás teší, že dospelé publikum si výklad pýta s rovnakým nadšením ako deti.

Naše hudobné nástroje sa nedajú kúpiť v obchode a na Slovensku sa ani nevyrábajú, ani sa na ne neučí hrať. Boli to nástroje typické pre magnátsku aristokratickú spoločnosť. Hudobníci združení v hudobných cechoch hostovali aj na našom území. Hra na týchto dychových nástrojoch je veľmi náročná a trvá veľmi dlho, kým hráč dosiahne profesionálnu úroveň hry. Hráči na strunových a klá-

→ vesových nástrojoch oproti nám dosiahnu majstrovstvo v hre oveľa rýchlejšie. Znamená to, že práca v historickom dychovom telese si vyžaduje úplne iný systém. Práve tieto nástroje však navodzujú spomínanú pompéznu a slávnostnú atmosféru. Mladí poslucháči môžu počuť na našich koncertoch zaujímavé nástroje, akými sú šalmaje, pumorty, dulciany, rauschpfeiffe, krummhorny, traverso, zobcové flauty či gemshorn.

■ **Sprievodné slovo projektu *Kráľovská hudba gotiky a renesancie* je bohaté nielen na informácie o samotných hudobných nástro-**

lahké vedieť udržať pozornosť osemdesiatich detí na výchovnom koncerte. Vyžaduje si to naozaj skúseného rečníka. Sprievodné slovo musí byť nielen fundované, ale aj zaujímavé a nenásilne vtipné, čo, samozrejme, vyplýva zo situácie.

■ **Počas svojej profesionálnej kariéry ste mali príležitosť precestovať mnoho krajín. Ako sa v zahraničí prístupuje k hudobnému vzdelávaniu detí a mládeže v oblasti starej hudby?**

J.K.: V zahraničí sa pre milovníkov tejto hudby usporadúvajú rôzne kurzy a semináre.

vyššie dvadsať odborných škôl, ale „problematické dychové nástroje“ sa na nich, žiaľ, nevyučujú. Radi by sme spolupracovali aj s inými hráčmi, no finančné podmienky nám príliš neumožňujú, aby sme mohli pozvať napríklad niekoho zo zahraničia.

■ **Ktoré aktivity považujete v rámci rozvoja hudobného vzdelávania za kľúčové? Ako vnímate postavenie súboru *Corna Musica* v šírení historicko-hudobnej osvety a aké sú vaše plány do najbližšej budúcnosti?**

J.K.: V spolupráci s Hudobným centrom alebo inými hudobnými inštitúciami by sme



J.Korec (foto: D. Godár, archív HC)

joch, ale aj na nevyhnutné historické súvislosti, v rámci ktorých sa tieto nástroje používali. Je to naozaj rozsiahla a náročná téma. Ako na ňu reagujú deti v publiku? Rozumejú historickým súvislostiam? Akú máte spätnú väzbu od učiteľov?

J.K.: Reakcia poslucháčov na naše sprievodné slovo je pozitívna. Svojím výkladom sa snažime doplniť poznatky z oblasti umenia, histórie, literatúry, ale aj zemepisu. Slovný výklad, samozrejme, prispôbujeme veku poslucháčov. Spätná väzba od učiteľov je rovnako pozitívna. Máme skúsenosti s rôznymi vekovými kategóriami žiakov, no rozhodne nie je

Sú krajiny, kde je možné hudbu gotiky a renesancie vyštudovať na vysokých hudobných školách a akadémiách. Na Slovensku sa síce hudobné kurzy usporadúvajú, ale v tejto oblasti je ich v porovnaní so zahraničím oveľa menej.

■ **Problematikou interpretácie historickej hudby sa všetci zaoberáte už niekoľko rokov. Ako hodnotíte prostredie pre jej rozvoj na Slovensku? Spolupracujete aj s ďalšími odborníkmi na hudbu 13.–17. storočia?**

J.K.: Na Slovensku je situácia pre rozvoj takéhoto umenia zatiaľ veľmi nepriaznivá. Je tu

chceli propagovať hudobné umenie gotiky a renesancie v autentickom prostredí. Chceli by sme na hradoch, zámkoch, v kostoloch a v historických mestách založiť tradíciu koncertov hudby 13. až 17. storočia. Naše plány do budúcnosti sú najmä rozšíriť obsadenie a inštrumentárium súboru tak, aby sme mohli hrať aspoň štvorhlasné skladby. Pevne veríme, že sa naše publikum na koncertoch bude rozrastať o nových záujemcov o hudbu, ktorú chceme predstaviť. Máme pocit, že sa na nás šťastie trochu usmialo a v spolupráci s Hudobným centrom sa podarilo zorganizovať niekoľko úspešných koncertov. ✕

9 771335 414008 0 4

hudobný život

ROČNÍK LI

4

2019

2,16 €

hudobné  **entrum**
MUSIC CENTRE SLOVAKIA

Spravodajstvo: Paralelné fóbie rozhlasového orchestra / **Rozhovor:** Jun Märkl /

Hudba det'om: Corna Musica / **Hudobné divadlo:** Rossiniho Otello v Banskej Bystrici



Priezračnosť Szymona Miku

Klavírny koncert
Arama Chačaturiana